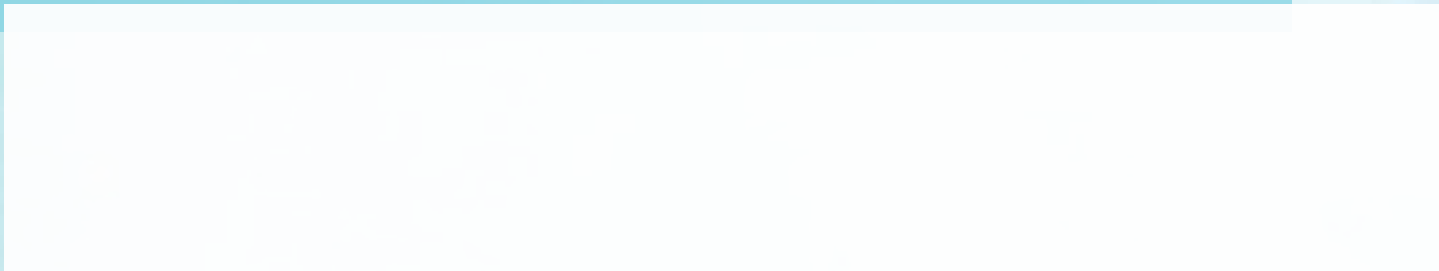

Μαθητές Ρομά, Νομαδικές Κοινότητες

www.idecide-project.eu

This project has been funded with support from the European Commission. This publication and all its contents reflect the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
[Project number: 562184-EPP-1-2015-1-CY-EPPKA3-PI-FORWARD]

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση σε μεθόδους διδασκαλίας)

1. **Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική**, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα; και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικότητας τους ταυτότητας, όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα ή η θρησκεία τους.
2. **Υποστηρίξτε τους μαθητές Ρομά, έτσι ώστε να ενσωματωθούν στην τάξη μέσω της επίδειξης ενδιαφέροντος για την κουλτούρα και τη γλώσσα τους**, χωρίς ωστόσο να τους θέτετε στο επίκεντρο της προσοχής και να δίνετε ιδιαίτερη έμφαση στη διαφορετικότητά τους. Προσπαθήστε να μάθετε όσο το δυνατόν πιο πολλά στοιχεία μπορείτε σχετικά με τις ατομικές δυνατότητες, τα ενδιαφέροντα και τις γλωσσικές ικανότητες κάθε τέτοιου παιδιού έχοντας πάντα υπόψη σας πως τα άτομα διαφέρουν μεταξύ τους (www.natt.org.uk). Δώστε στους νέους μαθητές κάθε απαραίτητη πληροφορία, ώστε να ενταχθούν ομαλά στην τάξη και να αισθανθούν όσο πιο άνετα γίνεται στο νέο περιβάλλον.
3. **Αναπτύξτε μια λειτουργική σχέση με τις οικογένειες των Ρομά μαθητών** της τάξης σας, μιλώντας ανοικτά με τους γονείς για τις προσδοκίες που έχετε για τα παιδιά τους με έναν τρόπο που να δείχνει το ενδιαφέρον σας για την ζωή και την πρόοδο του κάθε παιδιού. Ένα εισαγωγικό DVD ή/και εισαγωγικά πληροφορικά πακέτα υλικού σε κατάλληλη γλώσσα μπορούν να βοηθήσουν τις οικογένειες Ρομά να κατανοήσουν τον τρόπο λειτουργίας και τις απαιτήσεις του σχολείου.
[Αναφορά: www.natt.org.uk]
4. **Βρείτε για κάθε καινούργιο μαθητή ένα «φίλο»** και εάν είναι δυνατόν, έναν μαθητή που μιλάει τη γλώσσα του ώστε να συνδράμει στα ζητήματα επικοινωνίας μέσα στην τάξη.
[Αναφορά: www.natt.org.uk]
5. **Μεγιστοποιήστε τα κέρδη της διαπολιτισμικής επαφής** μέσω της ανάμειξης των Ρομά μαθητών σε ομάδες συμμαθητών τους για δραστηριότητες μέσα και έξω από την τάξη.
[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]
6. **Βάλτε τους Ρομά μαθητές που έρχονται για πρώτη φορά στην τάξη σας κοντά σας** και δώστε τους κάποιο βασικό υλικό για μελέτη, ώστε να ενισχύσετε το κίνητρο συμμετοχής τους στο μάθημα.
7. **Προετοιμάστε ορισμένες παρουσιάσεις PowerPoint presentations ή ορισμένα άλλα οπτικοποιημένα υλικά** σχετικά με το σχολικό κανονισμό και τους κοινωνικούς κανόνες συμπεριφοράς στο σχολείο ώστε να ενισχύσετε περαιτέρω τους Ρομά μαθητές όταν βρίσκονται αντιμέτωποι με δύσκολες κοινωνικές καταστάσεις.
[Αναφορά: www.natt.org.uk]
8. **Οργανώστε στοχευμένες παρεμβάσεις σε μικρές ομάδες** (ιδανικά 30 λεπτά κάθε μέρα) για εστιασμένη εργασία σε σχέση με τη γλώσσα. Αυτό μπορεί να βελτιώσει τις γλωσσικές

ικανότητες των Ρομά μαθητών και έτσι να ενισχυθεί η αυτοπεποίθησή τους με το να αισθάνονται ότι ο εκπαιδευτικός τους εκτιμά και ενδιαφέρεται για αυτούς .

[Αναφορά: www.natt.org.uk]

9. **Διαφοροποιήστε τη διδασκαλία σας, ώστε να ταιριάζει με το ρυθμό μάθησης των Ρομά μαθητών, ο οποίος είναι βραδύτερος λόγω των προβλημάτων γλώσσας που έχουν.** Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να διαμορφώσετε για αυτούς τους μαθητές κατάλληλες συνθήκες ώστε να κάνουν την εργασία για το σπίτι κατά τη διάρκεια του ωραρίου λειτουργίας του σχολείου, κάτι το οποίο θα ήταν εξαιρετικά βοηθητικό για αυτή την κατηγορία μαθητών εάν δεν της είναι εύκολο να ολοκληρώσει τη σχολική εργασία στο σπίτι λόγω περιορισμένου χώρου ή έλλειψη πρόσβασης σε Η/Υ.

Οδηγίες στο επίπεδο του σχολείου (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Κοινότητα

1. **Οργανώστε μια εισαγωγική συνάντηση με όλους τους γονείς στην αρχή του σχολικού έτους,** προκειμένου να τους εξηγήσετε τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις του σχολείου. Πολλοί μαθητές Ρομά και οι οικογένειές τους μπορεί να μην είναι εξοικειωμένοι με τις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος, ή με το ποια μαθήματα διδάσκονται. Ή με το τι ακριβώς χρειάζεται αυτοί να κάνουν. Εξηγώντας τις απαιτήσεις και τους κανόνες του σχολείου (τρόπος ενδυμασίας, συστηματική παρακολούθηση/απουσίες, εργασία για το σπίτι) από την αρχή εγκαθιστά μια καλή σχέση ανάμεσα στο σχολείο και σε όλες τις οικογένειες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών Ρομά.
[Αναφορά: www.natt.org.uk]
2. **Εμπλέξτε άλλους Ρομά ως διαμεσολαβητές με το σχολείο,** προκειμένου αυτοί να αναλάβουν την υποστήριξη των Ρομά μαθητών και να δρουν ως σύνδεσμοι ανάμεσα στην κοινότητα των Ρομά και τη διοίκηση και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου. [Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]
3. **Οργανώστε συχνές συναντήσεις με ειδικούς εκπαιδευτικούς ψυχολόγους και τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας,** οι οποίες μπορούν να παράσχουν ειδική υποστήριξη και μέριμνα όχι μόνο στους μαθητές Ρομά αλλά και στους εκπαιδευτικούς που εργάζονται με αυτούς. Κάτι τέτοιο θα βοηθήσει να γεφυρωθεί το χάσμα ανάμεσα στις τοπικές κοινωνίες και στους μαθητές Ρομά που έρχονται για πρώτη φορά στο σχολείο.
4. **Οργανώστε επισκέψεις στα σπίτια των οικογενειών Ρομά ώστε να εγκαταστήσετε σχέσεις εμπιστοσύνης μαζί τους.** Επιδιώξτε είτε την άμεση επαφή ή μέσω της βοήθειας τοπικών αρχών και υπηρεσιών με τους γονείς Ρομά. Χτίστε σταδιακά σχέσεις εμπιστοσύνης δείχνοντας ενδιαφέρον για αυτή τη συνεργασία, εργαζόμενοι από κοινού τόσο άλλους συναδέλφους όσο και με τους ίδιους τους γονείς.
[Αναφορά: www.natt.org.uk]

Προσαρμογές του Εκπαιδευτικού Προγράμματος

1. **Εμπλέξτε δίγλωσσους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν ως διαμεσολαβητές/μεταφραστές**, διευκολύνοντας και υποστηρίζοντας την επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των γονέων (Symeou *et al*, 2009). Αυτοί οι εκπαιδευτικοί μπορεί ακόμα να εκπαιδευτούν προκειμένου να λειτουργούν ως Βοηθοί των Ρομά μαθητών μέσα στην τάξη. Η παιδαγωγική προσέγγιση στις τάξεις με Ρομά μαθητές θα πρέπει να είναι παιδοκεντρική και να διεξάγεται σε πολλαπλές γλώσσες.
[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]
2. **Οργανώστε επιπλέον υποστηρικτικά μαθήματα ή εξωσχολικές δραστηριότητες ειδικά για τους μαθητές Ρομά** κατά τη διάρκεια των απογευματινών ωρών. Προγράμματα χορού και θεάτρου μπορούν να βελτιώσουν τη συμπεριφορά και την αυτοπειθαρχία αυτών των μαθητών.
[Αναφορά: http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/eu-framework/index_en.htm]
3. **Οργανώστε θερινά σχολεία για εκπαιδευτικούς στα οποία αυτοί θα εκπαιδευτούν στις γλώσσα των Ρομά (Ρομανί), στην ιστορία και στην κουλτούρα αυτής της ομάδας.** Αυτά τα θερινά σχολεία αναμένεται να αυξήσουν την ικανότητα των εκπαιδευτικών να εργάζονται με Ρομά μαθητές και να εφαρμόζουν παιδαγωγικές προσεγγίσεις οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τους τις ιδιαίτερες ανάγκες αυτής της ομάδας μαθητών.
[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]
5. **Διαθέστε μέρος των χρημάτων του σχολείου για την αγορά βιβλίων και άλλων εκπαιδευτικών υλικών για την υποστήριξη της διδασκαλίας της γλώσσας,** ανάλογα με τη χώρα και το πλαίσιο λειτουργίας του κάθε σχολείου, προκειμένου να υποστηρίξετε την ενσωμάτωση των μαθητών Ρομά (www.moec.gov.cy).

Πειθαρχία

1. **Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική,** η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικότητας τους ταυτότητας όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.
2. **Οργανώστε επιπλέον υποστηρικτικά μαθήματα ή εξωσχολικές δραστηριότητες ειδικά για τους μαθητές Ρομά** κατά τη διάρκεια των απογευματινών ωρών. Προγράμματα χορού και θεάτρου μπορούν να βελτιώσουν τη συμπεριφορά και την αυτοπειθαρχία αυτών των μαθητών.
[Αναφορά: http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/eu-framework/index_en.htm]

Εκπαιδευτικές επισκέψεις/ Εκδρομές/ Κατασκηνώσεις/ Σχολικές ανταλλαγές/ Εκδρομές στο Εξωτερικό

Γιορτάστε την παγκόσμια ημέρα των Ρομά, οργανώνοντας παιγνιώδεις και κατάλληλες για την ηλικία των παιδιών δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου, προκειμένου να συμμετέχουν σε αυτές όλοι οι μαθητές του σχολείου. Οργανώστε πολιτιστικές επισκέψεις, στις οποίες οι μαθητές Ρομά να μπορούν να λειτουργήσουν ως ξεναγοί για τα υπόλοιπα παιδιά ή φιλοξενήστε προσκεκλημένους ομιλητές ή καλλιτέχνες, οι οποίοι μπορούν να παρουσιάσουν την κουλτούρα των Ρομά σε όλη τη σχολική κοινότητα. Αποφύγετε ωστόσο να θέσετε στο επίκεντρο του μαθητές Ρομά και τις οικογένειές τους εάν δεν θέλουν να συμμετέχουν, καθώς τέτοιες εκδηλώσεις παρά τις καλύτερες των προθέσεων μπορούν συχνά απλώς να ενδυναμώσουν στερεότυπα και προκαταλήψεις.

[Αναφορά: (http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/eu-framework/index_en.htm)]

Φαγητό (Κυλικείο / Επισκέψεις / Κατασκηνώσεις / Εκδρομές)

Οργανώστε σχολικές γιορτές, μουσικά και μαγειρικά φεστιβάλ, ώστε τα μέλη της σχολικής κοινότητας να έρθουν πιο κοντά μεταξύ τους. Εξασφαλίστε ότι σε αυτές τις εκδηλώσεις θα συμμετέχουν όλοι οι μαθητές και οι οικογένειές τους, αποφεύγοντας να εστιάσετε σε μια κουζίνα ή σε μια πολιτιστική ομάδα, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να οδηγήσει στην ενίσχυση των στερεοτύπων των μελών της σχολικής κοινότητας ειδικά των Ρομά. Ενθαρρύνετε πολυπολιτισμικές και συμπεριληπτικές προσεγγίσεις στο προγραμματισμό των σχολικών πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Εργασία για το Σπίτι

1. **Οργανώστε μια εισαγωγική συνάντηση με όλους τους γονείς στην αρχή του σχολικού έτους**, προκειμένου να τους εξηγήσετε τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις του σχολείου. Πολλοί μαθητές Ρομά και οι οικογένειές τους μπορεί να μην είναι εξοικειωμένοι με τις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος ή με το ποια μαθήματα διδάσκονται. Ή ακόμη και με το τι ακριβώς χρειάζεται αυτοί να κάνουν. Εξηγώντας τις απαιτήσεις και τους κανόνες του σχολείου (τρόπος ενδυμασίας, συστηματική παρακολούθηση/απουσίες, εργασία για το σπίτι) από την αρχή εγκαθιστά μια καλή σχέση ανάμεσα στο σχολείο και σε όλες τις οικογένειες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών Ρομά.

[Αναφορά: www.natt.org.uk]

2. Οργανώστε προγράμματα μετά το σχολείο, ώστε να βοηθήσετε τους μαθητές Ρομά με την κατ' οίκον εργασία και σε άλλα θέματα.

[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]

Γονείς/Σύλλογος Γονέων

1. **Οργανώστε μια εισαγωγική συνάντηση με όλους τους γονείς στην αρχή του σχολικού έτους**, προκειμένου να τους εξηγήσετε τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις του σχολείου. Πολλοί μαθητές Ρομά και οι οικογένειές τους μπορεί να μην είναι εξοικειωμένοι με τις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος, ή με το ποια μαθήματα διδάσκονται. Ή με το τι ακριβώς χρειάζεται αυτοί να κάνουν. Εξηγώντας τις απαιτήσεις και τους κανόνες του σχολείου (τρόπος ενδυμασίας, συστηματική παρακολούθηση/απουσίες, εργασία για το σπίτι) από την αρχή εγκαθιστά μια καλή σχέση ανάμεσα στο σχολείο και σε όλες τις οικογένειες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών Ρομά

[Αναφορά: www.natt.org.uk]

2. **Οργανώστε επισκέψεις στα σπίτια των οικογενειών Ρομά, ώστε να θεμελιώσετε σχέσεις εμπιστοσύνης μαζί τους**. Επιδιώξτε είτε την άμεση επαφή ή μέσω της βοήθειας τοπικών αρχών και υπηρεσιών με τους γονείς Ρομά. Χτίστε σταδιακά σχέσεις εμπιστοσύνης δείχνοντας ενδιαφέρον για αυτή τη συνεργασία, εργαζόμενοι από κοινού τόσο άλλους συναδέλφους όσο και με τους ίδιους τους γονείς.

[Αναφορά: www.natt.org.uk]

Ασφάλεια

Αναπτύξτε και εφαρμόστε μια αντιρατσιστική πολιτική, η οποία επικεντρώνεται σε κάθε πιθανό κρούσμα ρατσισμού ενάντια σε μαθητές που έχουν την ιδιότητα του μετανάστη, του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα και το οποίο μπορεί να προκύπτει ως αποτέλεσμα στοιχείων της διαφορετικότητας όπως είναι η καταγωγή τους, η προφορά τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες, η εμφάνισή τους, το νομικό καθεστώς που διέπει την παρουσία τους στη χώρα, ή η θρησκεία τους.

Προγραμματισμός Εκδηλώσεων

Γιορτάστε την παγκόσμια ημέρα των Ρομά, οργανώνοντας παιγνιώδεις και κατάλληλες για την ηλικία των παιδιών δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου, προκειμένου να συμμετέχουν σε αυτές όλοι οι μαθητές του σχολείου. Οργανώστε πολιτιστικές επισκέψεις στις οποίες οι μαθητές Ρομά να μπορούν να λειτουργήσουν ως ξεναγοί για τα υπόλοιπα παιδιά, ή φιλοξενήστε προσκεκλημένους ομιλητές ή καλλιτέχνες οι οποίοι μπορούν να παρουσιάσουν την κουλτούρα των Ρομά σε όλη τη σχολική κοινότητα. Αποφύγετε ωστόσο να θέσετε στο επίκεντρο του μαθητές Ρομά και τις οικογένειές τους εάν δεν θέλουν να συμμετέχουν, καθώς τέτοιες εκδηλώσεις παρά τις καλύτερες των προθέσεων μπορούν συχνά απλώς να ενδυναμώσουν στερεότυπα και προκαταλήψεις.

[Αναφορά: (http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/eu-framework/index_en.htm)]

Σχολικές Γιορτές / Εκδηλώσεις / Δραστηριότητες

Οργανώστε σχολικές γιορτές, μουσικά και μαγειρικά φεστιβάλ, ώστε τα μέλη της σχολικής κοινότητας να έλθουν κοντύτερα μεταξύ τους. Εξασφαλίστε ότι σε αυτές τις εκδηλώσεις θα συμμετέχουν όλοι οι μαθητές και οι οικογένειές τους, αποφεύγοντας να εστιάσετε σε μια κουζίνα ή σε μια πολιτιστική ομάδα, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να οδηγήσει στην ενίσχυση των στερεοτύπων των μελών της σχολικής κοινότητας ειδικά των Ρομά. Ενθαρρύνετε πολυπολιτισμικές και συμπεριληπτικές προσεγγίσεις στο προγραμματισμό των σχολικών πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Σχολικά Έργα (Projects)

1. **Οργανώστε επιπλέον υποστηρικτικά μαθήματα ή εξωσχολικές δραστηριότητες, ειδικά για τους μαθητές Ρομά,** κατά τη διάρκεια των απογευματινών ωρών. Προγράμματα χορού και θεάτρου μπορούν να βελτιώσουν τη συμπεριφορά και την αυτοπειθαρχία αυτών των μαθητών.

[Αναφορές: http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/eu-framework/index_en.htm]

2. Οργανώστε προγράμματα μετά το ωράριο του σχολείου, ώστε να βοηθήσετε τους μαθητές Ρομά με την κατ' οίκον εργασία τους και άλλα θέματα.

[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]

Σχολικές Αγορές

Διαθέστε μέρος των χρημάτων του σχολείου για την αγορά βιβλίων και άλλων εκπαιδευτικών υλικών για την υποστήριξη της διδασκαλίας της γλώσσας, ανάλογα με τη χώρα και το πλαίσιο λειτουργίας του κάθε σχολείου, προκειμένου να υποστηρίξετε την ενσωμάτωση των μαθητών Ρομά (www.moec.gov.cy).

Ενδυμασία στο σχολείο

Οργανώστε μια εισαγωγική συνάντηση με όλους τους γονείς στην αρχή του σχολικού έτους, προκειμένου να τους εξηγήσετε τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις του σχολείου. Πολλοί μαθητές Ρομά και οι οικογένειές τους μπορεί να μην είναι εξοικειωμένοι με τις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος, ή με το ποια μαθήματα διδάσκονται. Ή με το τι ακριβώς χρειάζεται αυτοί να κάνουν. Εξηγώντας τις απαιτήσεις και τους κανόνες του σχολείου (τρόπος ενδυμασίας, συστηματική παρακολούθηση/απουσίες, εργασία για το σπίτι) από την αρχή εγκαθιστά μια καλή σχέση ανάμεσα στο σχολείο και σε όλες τις οικογένειες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών Ρομά

[Αναφορά: www.natt.org.uk]

Υποστήριξη μαθητών

1. **Εμπλέξτε δίγλωσσους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν ως διαμεσολαβητές/μεταφραστές,** διευκολύνοντας και υποστηρίζοντας την επικοινωνία

μεταξύ των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των γονέων (Symeou *et al*, 2009). Αυτοί οι εκπαιδευτικοί μπορεί ακόμα να εκπαιδευτούν προκειμένου να λειτουργούν ως Βοηθοί των Ρομά μαθητών μέσα στην τάξη. Η παιδαγωγική προσέγγιση στις τάξεις με Ρομά μαθητές θα πρέπει να είναι παιδοκεντρική και να διεξάγεται σε πολλαπλές γλώσσες.

[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]

2. **Εμπλέξτε άλλους Ρομά ως διαμεσολαβητές με το σχολείο**, προκειμένου αυτοί να αναλάβουν την υποστήριξη των Ρομά μαθητών και να δρουν ως σύνδεσμοι ανάμεσα στην κοινότητα των Ρομά και τη διοίκηση και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου. Employ Roma mediators in schools to act as support for Roma pupils and as liaisons between the Roma community and the school administration and teachers.

[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]

3. **Οργανώστε συχνές συναντήσεις με ειδικούς εκπαιδευτικούς ψυχολόγους και τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας** οι οποίες μπορούν να παράσχουν ειδική υποστήριξη και μέριμνα όχι μόνο στους μαθητές Ρομά αλλά και στους εκπαιδευτικούς που εργάζονται με αυτούς. Κάτι τέτοιο θα βοηθήσει να γεφυρωθεί το χάσμα ανάμεσα στις τοπικές κοινωνίες και στους μαθητές Ρομά που έρχονται για πρώτη φορά στο σχολείο.

4. **Οργανώστε προγράμματα μετά το σχολείο** ώστε να βοηθήσετε τους μαθητές Ρομά με τη σχολική εργασία για το σπίτι και σε άλλα θέματα.

[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]

Επαγγελματική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών

1. **Οργανώστε προγράμματα ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης**, ούτως ώστε να ενδυναμώσετε τους εκπαιδευτικούς στη χρήση μεθοδολογιών που απευθύνονται σε τάξεις με διαφορετικές γλωσσικές ομάδες (www.moec.gov.cy).
2. **Οργανώστε προγράμματα επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς** ούτως ώστε να ενισχύσετε την πολιτιστική τους ευαισθησία και να αυξήσετε το επίπεδο των παιδαγωγικών τους ικανοτήτων και το ρεπερτόριο των προσεγγίσεών τους αναφορικά με την κάλυψη των αναγκών των Ρομά μαθητών. Απώτερος στόχος των σχετικών προγραμμάτων επιμόρφωσης είναι η εξάλειψη των επαγγελματικών και των προσωπικών προκαταλήψεων που μπορεί να έχουν οι εκπαιδευτικοί.

[Αναφορά: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf]

Προγραμματισμός

Οργανώστε μια εισαγωγική συνάντηση με όλους τους γονείς στην αρχή του σχολικού έτους, προκειμένου να τους εξηγήσετε τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις του σχολείου. Πολλοί μαθητές Ρομά και οι οικογένειές τους μπορεί να μην είναι εξοικειωμένοι με τις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος, ή με το ποια μαθήματα διδάσκονται. Ή με το τι ακριβώς χρειάζεται αυτοί να κάνουν. Εξηγώντας τις απαιτήσεις και τους κανόνες του σχολείου (τρόπος ενδυμασίας, συστηματική παρακολούθηση/απουσίες, εργασία για το σπίτι) από την αρχή εγκαθιστά μια καλή σχέση ανάμεσα στο σχολείο και σε όλες τις οικογένειες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών Ρομά.

[Αναφορά: www.natt.org.uk]

Υποστηρικτική βιβλιογραφία

Ο όρος «Ρομά» συνήθως χρησιμοποιείται για αναφερθεί κανείς σε άτομα συγκεκριμένη καταγωγής (Romani). Ο όρος έχει υιοθετηθεί από πολλούς οργανισμούς συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ. origin; Θεωρείται ότι όλοι οι Ρομανί (Romani) προέρχονται από τη Βόρεια Ινδία και άρχισαν να μεταναστεύουν μεταξύ του 500 και του 1.000μ.Χ.

[Αναφορά: www.natt.org.uk]

Το συμβούλιο της Ευρώπης χρησιμοποιεί τον όρο «ρομά» ως ομπρέλα. Αναφέρεται στις ομάδες των Ρομά, των Σίντι και των Κάλε (Kale) καθώς και άλλων συναφών ομάδων στην Ευρώπη συμπεριλαμβανομένων των νομάδων και των ομάδων Ντομ (Dom) και Λομ (Lom) της Ανατολικής Ευρώπης και καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα σχετικών ομάδων, μεταξύ των οποίων και άτομα τα οποία θεωρούν τους εαυτούς τους «Αθίγγανους» (Gypsies) (FRA, 2016, σ. 7).

Πολλοί Ρομά ζουν κάτω από ακραίες συνθήκες φτώχειας, στο κοινωνικό περιθώριο, αντιμετωπίζοντας ακραίες συμπεριφορές που υποδεικνύουν ρατσισμό, εις βάρος τους διακρίσεις, και κοινωνικό αποκλεισμό ακόμα και στο επίπεδο της καθημερινότητάς τους. Τέτοιου είδους διακρίσεις είναι αντίθετες στις ευρωπαϊκές αξίες πάνω στις οποίες στηρίζεται η ΕΕ (FRA, 2012).

Ιστοσελίδες και Αναφορές Οργανισμών

National Association of Teachers of Travellers and Other Professionals: www.natt.org.uk

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου: www.moec.gov.cy

[The EU Framework for National Roma Integration Strategies:](http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/eu-framework/index_en.htm)

http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/eu-framework/index_en.htm

Αναφορές

Administrative Commissioner (2003). *Research of Administrative Commissioner with No AYT/E 3/2003 concerning the circumstances under which Gypsy people who were settled in Makounta live*. Nicosia.

iDecide project (2016). State of the art for inclusive decision making.

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) (2016). *Second European Union Minorities and Discrimination Survey. Roma – Selected Findings*, EU-MIDIS II, Luxembourg.

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) (2012). *The situation of Roma in 11 EU Member States - Survey results at a glance*, Luxembourg.

Symeou, L. Karagiorgi, Y., Roussounidou, E. & Kaloyirou, C. (2009) *Roma and their education in Cyprus: reflections on INSETRom teacher training for Roma inclusion*, Intercultural Education, 20:6, 511-521.

Towards Roma Inclusion: A Review of Roma Education Initiatives in Central and South-Eastern Europe, United Nations Children's Fund (UNICEF), 2010: https://www.unicef.org/ceecis/ROMA_PAPER_FINAL_LAST.pdf